

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับแต่การปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา คณะราษฎรมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาประเทศไทยให้ทัดเทียมอารยประเทศอื่น ๆ แต่การพัฒนาไม่ได้ผลเท่าไรนัก จนภายหลังการปฏิวัตินปี พ.ศ. 2501 คณะปฏิวัติจึงได้เริ่มการพัฒนาประเทศอย่างจริงจังยิ่งขึ้น โดยตั้งสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติดำเนินการวางแผนเพื่อพัฒนาประเทศ รัฐบาลประกาศใช้แผนพัฒนาประเทศมาแล้ว 5 แผน จนถึงขณะนี้การพัฒนาประเทศดำเนินมาจนถึงแผนพัฒนาแผนที่ 6 ปรากฏว่า ปัญหาในการพัฒนาประเทศปรากฏให้เห็นเด่นชัดขึ้นไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาในด้านใด เช่น การพัฒนาในด้านการเมือง เกิดความไม่สมดุลย์กันระหว่างการพัฒนาทางการเมืองกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม ประชาชนไม่เห็นความสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังเห็นได้จากสถิติของผู้ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งแต่ละครั้งที่ผ่านมา ปัญหาการขาดดุลอย่างมหาศาลต่อกลุ่มประเทศทางเศรษฐกิจ ปัญหาความทุกข์ยากของประชาชนในประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจ การดำเนินงานต่าง ๆ ขาดระบบเสริมกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน การดำเนินงานต่าง ๆ ไม่คล่องตัว มีแต่การขัดแย้ง สมรรถภาพในการดำเนินงานตกต่ำ เกิดการคอร์รัปชันในหมู่ข้าราชการ และต่างไม่เห็นคุณค่าของการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตน ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้มีปรากฏให้เห็นตลอดเวลา นอกจากปัญหาที่กล่าวมานี้ยังรวมไปถึงปัญหาเด็กของชาติ ที่ประสบกับทุกขวิบัติทางกาย ทางสมอง ทางจิตใจ และอารมณ์ อันทวีความรุนแรงสูงขึ้นทุกวันเช่นกัน ซึ่งแน่นอนว่า ย่อมเป็นปัจจัยสำคัญที่บ่งชี้ให้เห็นคุณภาพของประชากรในภายหน้าว่าจะเป็นอย่างไ

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กไทยนั้น สามารถสรุปถึงสาเหตุหลัก ๆ ได้ 2 ประการ คือ
(สาภิจฉา 2530 : 16 - 18)

1. ปัญหาทาง เศรษฐกิจ

- ประเทศไทยสามารถส่งข้าวเป็นสินค้าออกอันดับหนึ่งของประเทศ แต่จากการสำรวจเมื่อเดือนตุลาคม 2526 ถึงเดือนมกราคม 2527 พบว่า ในจำนวนเด็ก 1,000,000 คน มีเด็กเป็นโรคขาดสารอาหารระดับต่าง ๆ มากถึง 352,300 คน

- จากแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนระยะยาวปี 2526 ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า ประเทศไทยมีเด็กช่วงอายุ 7-14 ปี อยู่ในตลาดแรงงานมากถึง 1,072,520 คน ซึ่งนับว่าเป็นสถิติที่สูงเป็นอันดับสามของโลก และยังไม่มีความโน้มที่จะลดลง มีหน้าที่การกระทำต่อแรงงานเด็กยังรุนแรงมากขึ้นทุกวัน บางแห่งมีสภาพยิ่งกว่าลูกทาสสมัยโบราณ คือ แรงงานเด็กในปัจจุบันส่วนใหญ่มักจะถูกหลอกซื้อมาจากครอบครัวที่ทำงานในโรงงานทุกวันไม่มีวันหยุด อาหารการกินก็ขาดคุณภาพ เวลาที่จะพักผ่อนสันตนาการก็ยากจะมีให้ เจ็บไข้ได้ป่วยมีเพียงยาชุดให้กรอกเข้าปาก สภาพดังกล่าวจึงรุนแรงยิ่งกว่าการถูกกักขังในคุกเสียอีก เพราะผู้ต้องขังยังมีเวลาได้พบญาติที่มาเยี่ยม แต่แรงงานเด็กเหล่านี้ถูกขูดรีดจนตามตัวไม่ได้เลย

- ปัจจุบันเมื่อเอ่ยถึงประเทศไทย หรือ บางกอก ฝรั่งเศสก็นึกถึงผู้หญิงไทยที่เป็นเครื่องบ่าวเรอทางเพศ จำนวนโสเภณีในปัจจุบันมีมากถึง 1,000,000 คน แต่ที่น่าสะท้อนใจคือ โสเภณีมีแนวโน้มที่จะเป็นเด็กอายุต่ำลงเรื่อย ๆ และมากผิวยุโรปขึ้น นั่นคือเด็ก ๆ เริ่มถูกหลอก ถูกกว้านมาซื้อขายเป็นโสเภณีมากขึ้น ปัจจุบันเด็กอายุช่วง 8-16 ปี เป็นโสเภณีมากถึง 20,000 คน และเป็นเยาวชนอยู่ 50,000 ราย

2. ปัญหาจากการเลี้ยงดู

- ประเทศไทยมีอัตราการฆ่ากันตายสูง เป็นอันดับสองของโลก สิ่งนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมบ้านเราที่เต็มไปด้วยการใช้กำลัง เป็นหนทางในการแก้ปัญหา สิ่งเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อสภาวะจิตใจของเด็กทั้งโดยตรงและโดยอ้อม โดยตรงคือ การถูกผู้ใหญ่ใช้ความรุนแรง เข้าใส่ ตั้งแต่การตี การเตะตบ การประจาน การประจาน คู่ค้า เพื่อหยุดยั้งพฤติกรรมที่ผู้ใหญ่ไม่อยากจะให้เกิด และ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่ผู้ใหญ่ต้องการให้ปรากฏ หรือเพื่อ

ระบายความเก็บกดภายในจิตใจออกไป เด็ก ๆ จึงเป็นเหยื่อรองรับผลการกระทำที่รุนแรง เหล่านั้น ส่วนผลทางอ้อมคือ เด็ก ๆ จะซึมซับรับพฤติกรรมความรุนแรงที่ได้รับหรือได้รับรู้เข้าไปไว้ในจิตใต้สำนึกและจะแปรเปลี่ยนถ่ายทอดออกมาเมื่อมีโอกาส

- ทို့แท้ เบื่อหน่าย โดดเดี่ยว มีงานวิจัยชิ้นหนึ่งที่ระบุถึง "สุขภาพจิตของเด็กวัยประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร" ไว้ว่า ในจำนวนเด็กที่ทำการวิจัย 1,409 คน พบว่า ร้อยละ 38 มีสุขภาพที่ไม่ดีขาดความภาคภูมิใจในตนเอง ชอบแยกตนเองอยู่คนเดียว ร้อยละ 23 มีอาการเบื่อ เศร้าใจ น้อยอกน้อยใจเก่ง ร้อยละ 10 ชอบหยิ่งของผู้อื่น ร้อยละ 2 มีความพึงพอใจเมื่อสามารถทำให้ผู้อื่นพบกับความเสียหาย และเมื่อถามถึงความต้องการของเด็กเหล่านี้ พบว่า ร้อยละ 44 ต้องการความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ นอกจากงานวิจัยชิ้นนี้แล้ว จะพบว่าสถิติการฆ่าตัวตายของเด็กไทยมีแนวโน้มสูงมากขึ้นเรื่อย ๆ สาเหตุประการหนึ่งก็เพราะคิดว่า เป็นหนทางหนึ่งที่สามารถทำให้พ่อแม่เสียใจ และพบว่าในปัจจุบันเด็กและเยาวชนติดยาเสพติดมากถึง 200,000 คน

จากปรากฏการณ์ที่ปรากฏให้เห็นนี้ ทำให้เห็นแจ่มชัดขึ้นว่า ภาวะที่เด็กไทยประสบอยู่ในปัจจุบันกำลังอยู่ในขั้นวิกฤตเลยทีเดียว

หนทางในการแก้ไขปัญหาดัง ๆ นั้น นักวิชาการและประชาชนทั่วไปต่าง เห็นพ้องกันว่าอยู่ที่ระบบการศึกษา เพราะเชื่อว่า การศึกษาจะช่วยปลูกฝังจิตใจ ทศนคติความเชื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาได้ และให้ความรู้ต่าง ๆ ได้ทุกด้าน แต่ทั้งนี้ทุกคนมองข้ามความสำคัญของครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันหน่วยย่อยของสังคมที่สำคัญที่สุดไป เพราะบุคคลกำเนิดมาจากครอบครัวและครอบครัวนี้เองที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคมให้แก่บุคคล โดยผ่านกระบวนการอบรมขัดเกลา (Socialization Process) บุคคลจะมีลักษณะ โอบอ้อมอารีหรือเห็นแก่ตัว อ่อนหวานหรือหยาบคายนั้น บุคคลได้รับการอบรมมาจากครอบครัวตั้งแต่วัยทารกทั้งสิ้น ดังนั้นประสบการณ์ที่บุคคลได้รับในวัยเด็กจึงมีความสำคัญต่อบุคลิกภาพของบุคคลผู้นั้นเป็นอย่างยิ่ง การพัฒนาประเทศจะดำเนินไปไม่ได้ก็เนื่องจากบุคลิกภาพของบุคคลในสังคมนั้น ๆ ไม่เอื้อต่อการพัฒนาเป็นสาเหตุใหญ่ แม้การศึกษาจากโรงเรียนจะช่วยแก้ปัญหาดัง ๆ ได้ แต่ก็ เป็นวิธีการระดับที่สองรองจากครอบครัว

กระบวนการอบรมขัดเกลาที่เหมาะสมที่บิดามารดาใช้ในการอบรมบุตรของตนมาแต่เยาว์วัยตามความต้องการของสังคมนั้น ย่อมจะทา้ให้การพัฒนาประเทศหรือกิจการใดๆ สำเร็จได้ตามแผนการที่วางไว้ ทั้งนี้เพราะครอบครัวเป็นสถาบันแรกในการวางพื้นฐานบุคลิกภาพของบุคคล และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าบิดามารดาเป็นผู้ที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อบุคลิกภาพ และลักษณะอารมณ์ในเด็ก เพราะเป็นบุคคลแรกที่ใกล้ชิดและให้การอบรมเลี้ยงดูเด็คนับตั้งแต่ระยะแรกเกิดเป็นต้นมา ซึ่งทัศนคติของพ่อแม่ที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูตลอดจนวิธีการต่าง ๆ ที่ปฏิบัติจะเป็นเครื่องหล่อหลอมบุคลิกภาพและลักษณะต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นในเด็กอย่างต่อเนื่องกันไปจนเติบโตขึ้น และได้ออกไปเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากสิ่งแวดล้อมนอกบ้านในเวลาต่อมา แม้ว่าในปัจจุบันนี้บิดามารดาส่วนใหญ่ต่างก็มีเวลาน้อยมากในการเลี้ยงดูลูกด้วยตนเอง เนื่องจากต้องออกไปทำงานนอกบ้านตั้งแต่ระยะแรกที่เด็กยังเป็นทารกอยู่ โดยปล่อยให้เป็นที่ของญาติหรือผู้อื่น เช่น พี่เลี้ยงเด็กหรือลูกจ้างในการเลี้ยงดูเด็ก แต่อย่างไรก็ตามปฏิสัมพันธ์ของทัศนคติความรู้สึกรู้สึกนึกคิด และการปฏิบัติต่อกันระหว่างพ่อ-แม่-ลูก ก็นับเป็นสิ่งสำคัญที่ครอบคลุมบรรยากาศในบ้าน อันจะส่งผลโดยตรงต่อพัฒนาการทางด้านร่างกายและอารมณ์จิตใจของเด็กอย่างไม่อาจปฏิเสธได้ ดังเช่นการศึกษาของ บังอร เอี่ยมรอด (2524 : 34-35) ได้ศึกษาส่วนที่เกี่ยวข้องในการช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก โดยเฉพาะพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือครู จากการศึกษาวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่สำคัญในการกำหนดบุคลิกภาพของบุคคล ก็คือ พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม พันธุกรรมเป็นสิ่งที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบิดามารดา ส่วนสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นเรื่องที่ได้รับจากสิ่งภายนอก สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลกับเด็กอย่างยิ่งในระยะแรก ก็คือ อิทธิพลของครอบครัว ครอบครัวที่เข้มแข็ง หรือครอบครัวที่ยากจน จะมีความเกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในรูปแบบที่ต่างกันคือ จะทา้ให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง หรือจะตัดทอนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนส่งเสริมและพัฒนา ไม่เพียงแต่อิทธิพลทางครอบครัวเท่านั้นที่จะส่งผลให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง อิทธิพลของครูหรือโรงเรียนก็มีส่วนเช่นเดียวกัน เพราะครูนั้นมีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน การที่ครูได้เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น หรือกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองแล้ว ก็เท่ากับว่าเป็นการสร้างลักษณะความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็ก

ดังนั้นบุคลิกภาพของเด็กจะเป็นเช่นไร จึงมิได้ขึ้นอยู่กับตัวเด็กแต่เพียงอย่างเดียว ผู้ใหญ่นับว่ามีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง เช่นกันในการหล่อหลอมบุคลิกภาพของเด็ก โดยเฉพาะบิดามารดา ซึ่งใกล้ชิดกับเด็กเป็นส่วนใหญ่ เด็กจะมีบุคลิกภาพแบบประชาธิปไตยหรืออำนาจนิยมนั้น บิดามารดา ย่อมมีส่วนในการอบรมขัดเกลาบุคลิกภาพนั้น ๆ เป็นสำคัญ

การอบรมขัดเกลาบุคลิกภาพของครอบครัวต่าง ๆ ในสังคมก็มีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะในสังคมที่มีความซับซ้อน ความแตกต่าง เป็นได้ทั้งพฤติกรรมที่ถือว่าพึงปรารถนาและไม่พึงปรารถนา และวิธีการที่ใช้ในการอบรมกล่อมเกลาพฤติกรรมเหล่านั้น

พฤติกรรมที่ถือว่าพึงปรารถนาในครอบครัวหนึ่ง ไม่จำเป็นต้องเป็นที่พึงปรารถนาในอีกครอบครัวหนึ่ง ครอบครัวในสังคมอาจแตกต่างกันที่อาชีพ ฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคม การศึกษาของพ่อแม่ ศาสนา และสิ่งแวดล้อมทางสังคมอื่น ๆ ความแตกต่างเหล่านี้ควบคู่ไปกับความแตกต่างทางความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ยอมรับ ที่ดี ที่ถูก การนั่งพักผ่อนตามร้านกาแฟอาจเป็นที่ยอมรับของบางครอบครัว แต่อาจไม่เป็นที่ยอมรับของอีกบางครอบครัว บางครอบครัวถือว่า การเก็บของที่คนทาส่งเป็นเศษของผู้เก็บได้ แต่บางครอบครัวถือว่าจะต้องคืนของนั้นแก่เจ้าของ บางครอบครัวเน้นความสำคัญของการศึกษาเล่าเรียน แต่บางครอบครัวเน้นที่การฝึกหัดการประกอบอาชีพ

วิธีการที่ใช้ในการอบรมกล่อมเกลาพฤติกรรมที่แตกต่างกันนั้น บางครอบครัวอบรมแบบตามใจลูก บางครอบครัวควบคุมมาก บางครอบครัวใช้แรงเสริมมาก บางครอบครัวใช้การลงโทษมาก บางครอบครัวมีความสม่ำเสมอในการอบรม บางครอบครัวก็ขาดความสม่ำเสมอ ขึ้นอยู่กับความแตกต่างของแต่ละครอบครัวซึ่งจะมีการอบรมสั่งสอนที่แตกต่างกันไป แล้วแต่ชนชั้น ดังเช่นในชนชั้นหนึ่งอาจเลี้ยงดูลูกด้วยวิธีนุ่มนวลสม่ำเสมอ และสนองความปรารถนาของเด็ก อีกชนชั้นหนึ่งอาจใช้วิธีการรุนแรง เจ็บปวดกับเด็ก เมื่อเป็นเช่นนี้ การวิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมปลูกฝังลักษณะบุคลิกภาพของครอบครัวในสังคมไทยจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะประเทศจะพัฒนาได้กว้างไกลเท่าใดขึ้นอยู่กับลักษณะบุคลิกภาพของประชากรภายในประเทศเป็นสำคัญ

ปัญหาการวิจัย

ต้องการทราบว่า สถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวชนชั้นล่างในสังคมไทย มีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมลักษณะอำนาจนิยมหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงชนชั้นต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาถึงอิทธิพลของสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมที่มีต่อการอบรมขัดเกลาทางสังคมของครอบครัวชนชั้นต่าง ๆ
3. ต้องการศึกษาดังอิทธิพลของสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวชนชั้นล่างที่มีต่อการปลูกฝังลักษณะอำนาจนิยมในสังคมไทย

กรอบแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย

คำว่า "ชนชั้นทางสังคม" (Social Class) มักจะเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางว่า Social Stratification นักวิชาการหลายท่านให้ความหมายที่แตกต่างกันไป เช่น

Bergel (1962 : 368) กล่าวว่า การแบ่งชั้นเป็นการจัดลำดับความแตกต่างในตำแหน่งของคน โดยใช้วิธีการทางวัตถุวิสัย (Objective) ซึ่งอาจพิจารณาในส่วนที่เป็นความแตกต่างในระดับชั้นของบุคคลแต่ละคน หรือกลุ่มเป็นหน่วยในการแบ่ง

Broom & Selznick (1968) อธิบายว่า การจัดลำดับชั้นทางสังคม หมายถึง รูปแบบที่แสดงถึงความไม่เท่าเทียมกันของบุคคลในชั้นต่าง ๆ ของสังคม

ดร.ไพฑูรย์ เครือแก้ว (2513) ได้อธิบายไว้ในหนังสือลักษณะสังคมไทยว่า การจัดลำดับชั้นทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลในสังคมนั้น ๆ ได้ถูกจัดแบ่งออกเป็นอันดับต่าง ๆ การที่มีระบบอันดับนี้ แสดงให้เห็นว่า คนที่อยู่ตำแหน่งหรือฐานะนั้นมีเกียรติหรือได้รับการ

ยกย่องว่าอยู่ในอันดับที่สูงกว่า เท่ากัน หรือต่ำกว่าบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่อยู่ในฐานะอื่น ๆ ในสังคมเดียวกัน

ดังนั้นการจัดลำดับชั้นทางสังคม จึงหมายถึง การแบ่งสมาชิกของสังคมออกเป็นลำดับชั้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลออกเป็น "ชนชั้นกลางชั้นไป" กับ "ชนชั้นล่าง" โดยพิจารณาจากฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคม

หลักเกณฑ์ในการจัดลำดับชั้นทางสังคมจะแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับค่านิยมของสังคมนั้น ๆ ในสังคมไทยยึดหลักในการแบ่งชั้นของสังคมออกเป็น 3 ประการ คือ (ดร.ไพฑูริย์ ช่างเรียน 2516 : 76-77)

1. ทรัพย์สินสมบัติและรายได้
2. การศึกษา
3. ฐานะการงานและอำนาจ

ทรัพย์สินสมบัติและรายได้

ทรัพย์สินสมบัติและรายได้ ทำให้บุคคลมีหน้ามีตาได้รับการยกย่องจากสังคม และได้รับการยึดถือเป็นตัวอย่งว่า เป็นผู้มีความสำเร็จในการงาน บุคคลที่มีทรัพย์สินสมบัติและรายได้สูงย่อมมีโอกาสในการเลือกแนวทางในการดำเนินชีวิตได้มากกว่า และมีโอกาสในด้านอื่นๆ คิดว่าบุคคลอาจจะถูกจัดว่าอยู่ในชั้นไหนโดยมองจากทรัพย์สินสมบัติและรายได้ เช่น คนที่มีรถยนต์นั่งส่วนบุคคล มีบ้านใหญ่โต ซึ่งการมีที่ดินและบ้านหรือที่อยู่อาศัยนั้น หลักจิตวิทยาอย่างหนึ่งที่สามารถนำมาอธิบายเรื่องนี้ได้ คือ ความรู้สึกว่าคุณเป็นเจ้าของ ก่อให้เกิดความมั่นคงทางใจ การเป็นเจ้าของสถานที่อยู่อาศัยนั้น หมายความว่า ความมั่นคงในชีวิตอย่างน้อยที่สุด คนที่มีบ้านหรือที่ดินเป็นของตนเอง ไม่ต้องห่วงที่จะถูกขับไล่หรือย้ายบ้าน และการมีข้าทาสบริวารมากมายก็ถูกจัดว่าอยู่ในชนชั้นที่สูง บุคคลที่พบเห็นก็มักจะให้ความอ่อนน้อมยกย่องให้ผู้นั้นอยู่ในระดับที่สูงกว่าตน สิทธิพิเศษก็ตามมา

การศึกษา

การศึกษาก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้บุคคลถูกจัดอยู่ในชั้นต่าง ๆ กัน โดยทั่วไปสังคมมักจะยกย่องคนที่ได้รับการศึกษาสูง ๆ มากกว่าคนที่ได้รับการศึกษาดำ ๆ ไม่ว่าผู้ที่มีการศึกษาสูง ๆ จะเสนอความคิดเห็นอะไร ก็มักจะได้รับการยอมรับเห็นดีเห็นงามไปหมด และระดับของการศึกษาจะมีส่วนสัมพันธ์ต่อการประกอบอาชีพของบุคคลนั้น ๆ ด้วย

ฐานะทางการงานและอาชีพ

เมื่อได้รับการศึกษาผลต่อเนื่องมา คือ ฐานะทางการงานและอำนาจ อาชีพของบุคคลเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการชี้ว่า บุคคลนั้นดำรงอยู่ในชั้นชั้นใด หากบุคคลนั้นมีอาชีพซึ่งเป็นที่นิยมยกย่องในสังคมก็จะได้รับการยอมรับว่าบุคคลนั้นอยู่ในลำดับที่สูง ในสมัยก่อนหากใครได้เป็นเจ้าของพระยาพานทองมีน่านับพัน ๆ ไร่ มีคนนับถือสิ่งที่ตามมาก็คือ อภิลิทธิต่าง ๆ ทุกคนจึงมุ่งเข้ารับราชการ เพราะสังคมยอมรับ มีทั้งยศ คนกราบไหว้ก็มหัวให้ ปัจจุบันนี้คนก็ยังนิยมเข้ารับราชการ เพราะเขามีโอกาสที่จะยกฐานะของตนจากเสมียนเป็นหัวหน้ากองขึ้นไปเรื่อยๆ หากเขามีความสามารถ เมื่อพิจารณาจะเห็นว่า การที่มีฐานะทางการงานดี ต้องควบคู่ไปกับการศึกษาดีด้วย ยิ่งสำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศคนทั่วไปมักจะยกย่อง ฐานะการงานก็ดีตามไปด้วย

จากการศึกษาของ Karl R. Popper (อ้างจาก Blaine E. Mercen 1958 : 480) และ W. Lloyd Warner (1957 : -172) ได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้ง 3 นี้คือ พบว่า ความแตกต่างในระหว่างชั้นฐานะทางสังคมนั้นสังเกตได้จากสัญลักษณ์ต่างๆ ที่แสดงถึงชั้นฐานะทางสังคม เช่น อาชีพ รายได้ การศึกษา ชนิดของบ้าน แหล่งที่อยู่อาศัย สัญลักษณ์เหล่านี้มีความสัมพันธ์ต่อกันมากบ้างน้อยบ้าง เช่น รายได้ และอาชีพ มีความสัมพันธ์ต่อกันสูง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .87 อาชีพและการศึกษามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่อกันเท่ากับ .77 ในขณะที่รายได้และการศึกษามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่อกันเท่ากับ .59 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เช่นนี้จึงเชื่อได้ว่า เมื่อบุคคลมีการศึกษาสูงย่อมจะมีอาชีพสูง ขึ้นด้วย

ดังนั้น การแบ่งชั้นฐานะทางสังคมจึงอาจยึดถือ การศึกษา อาชีพ รายได้ และทรัพย์สินสมบัติของบุคคลเป็นเกณฑ์ในการจัดลำดับชั้นทางสังคม

ในสังคมไทย พระยาอนุมานราชธน กล่าวว่า แต่เดิมนั้นไม่มีการแบ่งชั้นฐานะทางสังคม เพราะทุกคนมีอาชีพทางกลีกรรรมเหมือนกัน ใช้การแลกเปลี่ยนสิ่งของแทนการซื้อขายเงินทองมีโอกาสใช้น้อย ทุกคนอยู่ร่วมกันโดยอาศัยความเอื้ออาทร มีไมตรีจิตต่อกันและกัน ครั้นสังคมเปลี่ยนไป คือ "...มีจำนวนคนเพิ่มขึ้น 1 มีความต้องการเกี่ยวกับการครองชีพเปลี่ยนรูปไป 1 เกิดมีการพัฒนาบ้านเมือง 1 และมีอิทธิพลของชาวเมืองชาวกรุงแผ่ไปถึง 1 ถิ่นนั้นก็จะมีการเปลี่ยนแปลงไปเองในทางวัฒนธรรม" ด้วยเหตุนี้ชั้นฐานะทางสังคมจึงเริ่มมีขึ้น โดยเฉพาะในเขตนครหลวง และตัวเมืองใหญ่ ๆ ซึ่งมีการขยายการพัฒนาและการติดต่อกับต่างประเทศอย่างกว้างขวาง การคมนาคมสะดวกรวดเร็ว การดำเนินชีวิตจึงต่างไปจากเดิม การเลียนแบบวัฒนธรรมต่างประเทศมีมากขึ้น จากมูลเหตุเหล่านี้ทำให้สังคมไทยเกิดการจัดแบ่งระดับชั้นของบุคคลในสังคมต่างกันอย่างออกไป Blanchard (1957 : 409 - 413) ได้ทำการศึกษาสังคมไทยในเรื่องของการแบ่งชนชั้นฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมในกรุงเทพฯ อย่างคร่าว ๆ ได้ดังนี้ ชั้นเชื้อพระวงศ์ ขุนนางผู้ใหญ่ ซึ่งมีฐานะพอสมควร มีทรัพย์สินมั่งคั่ง นักการเมือง นักวิชาการและนักธุรกิจใหญ่ ๆ ซึ่งมีอำนาจทางการเมือง ข้าราชการครูที่ต้องทำงานเพื่อเชยฐานะของตนให้สูงขึ้น พวกกรรมกรช่างฝีมือ ช่างไร่ฝีมือ

สำหรับนักวิชาการไทยที่ศึกษาถึงการแบ่งชนชั้นในสังคมไทย เช่น ไพฑูรย์ เครือแก้ว (2513 : 118) ได้แบ่งชนชั้นในสังคมไทยไว้ 8 ชั้นดังนี้

1. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ หรือราชวงศ์ระดับสูง
2. คณะรัฐมนตรี รัฐบุรุษที่มีชื่อเสียง คณะองคมนตรี
3. ข้าราชการชั้นนำ ตั้งแต่อธิบดีถึงปลัดกระทรวง
4. ปัญญาชนชั้นนำ ข้าราชการชั้นพิเศษทั่ว ๆ ไป อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ นักหนังสือพิมพ์ผู้มีชื่อเสียง
5. ข้าราชการทั่วไป พ่อค้า ประชาชน ปัญญาชนในระดับกลาง
6. ข้าราชการระดับต่ำ เช่น ข้าราชการชั้นจัตวา เป็นต้น

7. เสมียน พนักงานชั้นต่ำ กรรมกรผู้มีฝีมือ และพนักงานตามห้างร้านต่าง ๆ
8. กรรมกรผู้ไม่มีฝีมือ (Unskilled Labour)

จะเห็นว่าในสังคมที่มีการแบ่งชนชั้นนั้น แต่ละชั้นจะประกอบด้วยบุคคลที่มีมาตรฐานที่คล้ายคลึงกัน เช่น มีอาชีพเดียวกัน มีทัศนคติ ความสนใจ และความเชื่อคล้ายกัน และมักจะมีความรู้สึกผูกพันกันเป็นพวกเดียวกัน

จะเห็นว่าในสังคมที่มีการแบ่งชนชั้นนั้น แต่ละชั้นจะประกอบด้วยบุคคลที่มีมาตรฐานคล้ายคลึงกัน เช่น มีอาชีพเดียวกัน ความสนใจ และความเชื่อคล้ายกัน และมักจะมีความรู้สึกผูกพันกันเป็นพวกเดียวกัน กลุ่มคนที่มีมาตรฐานคล้ายคลึงกันนี้ ทำให้เราสามารถเห็นความแตกต่างระหว่างกลุ่มหนึ่งกับอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเป็นโครงสร้างชนชั้น (Class Structure) ในสังคมได้ ในการจัดลำดับชั้นทางสังคมโดยถือเกณฑ์ทาง เศรษฐกิจและสังคมนี้ สามารถจัดกลุ่มแบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ

1. ชนชั้นกลางขึ้นไป ได้แก่ บุคคลที่มีหลักทรัพย์ รายได้ อาชีพ และระดับการศึกษา อยู่ในระดับกลางขึ้นไป
2. ชนชั้นล่าง ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่มีหลักทรัพย์ รายได้ อาชีพ และระดับการศึกษา อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าระดับกลางลงมา

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า กลุ่มของบุคคลหรือสถาบันครอบครัวจะถูกแบ่ง เป็นระดับชั้นเช่นเดียวกัน คือ ครอบครัวชนชั้นกลางขึ้นไป และครอบครัวชนชั้นล่าง ซึ่งสถาบันครอบครัวนั้นจะมีหน้าที่ในการถ่ายทอดให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมและค่านิยมแก่สมาชิกของสังคม รวมทั้งกล่อม-เกล้าพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพให้เป็นไปตามบทบาท ความคาดหวังของสังคม โดยผ่านขบวนการสังคมประกิด ดังเช่นที่ Dinkmeyer ได้กล่าวสนับสนุนไว้ว่า "บ้านเป็นศูนย์กลางของสังคม ประกิดที่สำคัญที่สุด โดยมีบิดามารดาเป็นสื่อกลางของการ อบรมขัดเกลา" และ Mussen (1963 : 71 - 72) ได้อธิบายเพิ่มอีกว่า แบบแผนของครอบครัวหรือวิธีการที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อลูกจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาของเด็กโดยตรง

กล่าวคือ เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีลักษณะประชาธิปไตยจะแสดงพฤติกรรมไปในรูปแบบหนึ่ง เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีลักษณะอำนาจนิยมจะมีรูปแบบลักษณะอย่างหนึ่ง ดังเช่น การศึกษาของ Peck & Havighurst (1963 : 12) ได้ชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมของเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแบบประชาธิปไตยนั้นจะแสดงออกซึ่งความคิดริเริ่ม ความเป็นอิสระแก่ตัวและมีความรับผิดชอบ ส่วนเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีลักษณะอำนาจนิยมนั้น Adorno, et al, Ayer & Bernreuter (1937 : 163-170), Sara Loe Dickens & Charles Hobart (1939 : 197 - 303), A.L. Baldwin, Joan Kalhorn and Fay H. Breese (1969 : 62) and Leon Mann (1969 : 117) (อ้างจาก เรื่องรัตน์ บัญญาขยง 2526) ได้กล่าวว่า การอบรมขัดเกลาของครอบครัวที่มีลักษณะอำนาจนิยมนี้ จะมีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมต่อเด็ก กล่าวคือ เด็กที่เติบโตในครอบครัวที่มีลักษณะอำนาจนิยม ซึ่งครอบครัวที่มีลักษณะอำนาจนิยมนี้จะมีลักษณะของครอบครัวที่บิดามารดาใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรง เข้มงวดกวดขัน ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเป็นแบบครอบงำ - ขอมจวนน (Robert E. Lane 1972) นั้น จะทำให้เด็กมีลักษณะอำนาจนิยมด้วย ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกจะออกมาในรูปแบบของพฤติกรรมที่มีลักษณะจำกัด คือ มีความเชื่อฟังและปฏิบัติตามแต่โดยดี ต้องพึ่งพาผู้อื่นไม่ค่อยมีลักษณะเป็นผู้นำ มีอคติต่อชาติพันธุ์ มีความรู้สึกไม่เป็นมิตร (Hostility) ยิงในครอบครัวที่บิดามารดาใช้มาตรการลงโทษที่รุนแรงเด็กจะมีความไม่พอใจ และจะพัฒนาจิตใจที่ไม่เป็นมิตรกับใครขึ้นมา แต่ไม่สามารถแสดงออกได้เมื่ออยู่ในบ้าน จึงไปแสดงออกในกลุ่มที่ค้อยกว่าตนเอง บุคลิกภาพแบบอำนาจนิยมในตัวเด็กนี้มักจะก่อให้เกิดความไม่มั่นคง และทำให้เด็กต้องพึ่งพาบิดามารดาสูง เด็กจะกลัวบิดามารดา ซึ่งลักษณะดังกล่าวทั้งหมดจะทำให้เด็กโกรธง่าย มีความกลัว ขาดความเชื่อมั่น ไม่เป็นตัวของตัวเอง และความไม่มั่นคง จึงทำให้เด็กมีความกลัวร้าวร้าวต่อกลุ่มที่ไม่มีอำนาจ

สำหรับการศึกษาเรื่องการอบรมขัดเกลาของครอบครัวในสังคมไทยนั้น สุชา จันทร์-เอม (2510 : 5) ได้กล่าวว่า ผลของการเลี้ยงดูและการอบรมเด็กมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก คือ เด็กที่ถูกเลี้ยงดูในบรรยากาศที่เรียกว่า "ออกคำสั่ง" จะทำให้เด็กไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง ขาดความเชื่อมั่น ขาดความคิดสร้างสรรค์ จะปฏิบัติตามคำสั่งเท่านั้น ส่วนเด็กที่ถูกเลี้ยงดูในบรรยากาศ "ปล่อยตามเรื่อง" เด็กก็จะขาดหลักการในการกระทำ ไม่มี

แนวทางการยึดถือ ไม่รู้จักคิด สำหรับเด็กที่ทางบ้านเลี้ยงแบบบรรยากาศ "ประชาธิปไตย" จะทำให้เด็กพัฒนาบุคลิกภาพอย่างเต็มที่ มีความเชื่อมั่นและเป็นตัวของตัวเอง

การศึกษาที่อาศัยปัจจัยทาง เศรษฐกิจส่งผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตนั้น จากการศึกษาของ ลอยด์ วอร์เนอร์ (1941) พบว่า แบบชีวิตของชนชั้นที่ต่างกันจะมีรูปแบบของความแตกต่างกัน คือ คนชั้นสูงก็จะมีรูปแบบชีวิตแบบหนึ่ง ซึ่งต่างจากคนชั้นต่ำ ดังนั้นเมื่อครอบครัวมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพแล้วนั้น ครอบครัวที่ต่างระดับชั้นกันย่อมพัฒนาบุคลิกภาพของสมาชิกในครอบครัวในลักษณะที่แตกต่างกันไป ดังเช่น การศึกษาของ Secord & Walder (1964 : 565-570) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความกร้าวร้าวของครอบครัวจากเด็กที่มาจากต่างชนชั้นกัน พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวชนชั้นต่ำจะมีพฤติกรรมกร้าวร้าวมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวชนชั้นกลาง ทั้งนี้อาจจะได้รับการสั่งสอนโดยตรง หรือการเรียนรู้บทบาทตามครอบครัวซึ่งจะใช้ประสบการณ์กร้าวร้าวในการดำเนินชีวิตบ่อยครั้งกว่า และจากการศึกษาของ Sears และ Maccoby อ้างจาก David Krech และคณะ (1962 : 317) ได้ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน พบว่า พ่อแม่ที่มีฐานะอยู่ในระดับสูงและระดับกลาง จะอบรมบุตรด้วยวิธีการสาธิต ใช้เหตุผล และยกย่องบุตรมากกว่า และให้เสรีภาพแก่บุตรในการแสดงออกทางอารมณ์ต่อบิดามารดามากกว่าด้วย ถึงแม้ว่าคนสองกลุ่มนี้ คือ ระดับชั้นสูง (ได้แก่ พวกผู้ดีเก่า เจ้าขุนมูลนาย เจ้าของกิจการที่ใหญ่โต ฯลฯ) และระดับชั้นกลาง (ได้แก่ พวกผู้จัดการ เจ้าของกิจการขนาดย่อม ข้าราชการ ฯลฯ) จะมีสถานภาพทางสังคมที่แตกต่างกันก็ตาม แต่แนวทางในการอบรมเลี้ยงดูเด็กนั้นจะยึดแนวเดียวกัน คือ อบรมโดยยึดหลักประชาธิปไตย ส่วนครอบครัวชนชั้นต่ำจะอบรมบุตรเหมือนที่ตนเคยได้รับคือ จะลงโทษเด็กด้วยอารมณ์โดยวิธีตีหรือขู่ว่าจะตี ใช้การหัวเราะเยาะเพื่อการควบคุมพฤติกรรมของบุตร บุตรได้รับการฝึกให้รู้จักการช่วยตนเองตั้งแต่อายุน้อย

นอกจากนี้จากการศึกษาของ เรืองรัตน์ ปัญญา (2526 : 102-104) ได้กล่าวยืนยันในเรื่องนี้ว่า ครอบครัวไทยนั้นมีลักษณะอำนาจนิยมค่อนข้างสูง และมีผลทำให้สมาชิกในครอบครัวมีลักษณะอำนาจนิยมสูงตามไปด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สถาบันครอบครัวเป็นบ่อเกิดแห่งลักษณะอำนาจนิยม ความแตกต่างของแต่ละครอบครัว เช่น การศึกษา อาชีพ และระดับอายุ จะมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญซึ่งกันและกัน (อัจฉรา ต้นสงวน 2512)

ทัศนคติหรือบุคลิกภาพแบบอำนาจนิยม

เนื่องจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ต้องการศึกษาดัง ลักษณะบุคลิกภาพแบบอำนาจนิยม ดังนั้นก่อนที่จะทำการวิจัยควรจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับบุคลิกภาพแบบอำนาจนิยม ว่ามีลักษณะแบบใด เพื่อจะได้ยึดเป็นหลักในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามต่อไป

ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) มีความเชื่อว่า ปัจจัยภายนอกมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของบุคคล และเขาเห็นว่าอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อบุคคลในระยะเริ่มแรกสามารถเป็นตัวกำหนดบุคลิกภาพของบุคคลในภายหลังได้ (อ้างจาก เอกสารประกอบการเรียนของ ธี จงกลรัตนกรณ) จากแนวความคิดดังกล่าว ได้มีผู้ขยายแนวความคิดของฟรอยด์ออกไป โดยได้อธิบายลักษณะอำนาจนิยมของบุคคล เช่น อีริค ฟรอมม์ (Erich Fromm 1941 : 163) ซึ่งเป็นคนแรกที่ใช้คำว่า "ลักษณะอำนาจนิยม" เขากล่าวว่า ลักษณะอำนาจนิยมเกิดจากการที่คนเราพบว่าตนเองอยู่อย่างโดดเดี่ยว ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ จึงจำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่น หรือสิ่งอื่นที่เข้มแข็งมั่นคง และเพื่อทดแทนสภาพดังกล่าวจึงยอมสละความเป็นอิสระ ความรู้สึกดังกล่าวเป็นรากฐานของบุคลิกภาพแบบอำนาจนิยม ออดอร์โน และผู้ร่วมงาน (Adorno, et al 1950 : 163) เห็นว่า ลักษณะอำนาจนิยมเป็นผลจากการที่บุคคลมีการควบคุมตนเองอยู่ในระดับต่ำ (Weak Ego Control) ส่วน เนวิตต์ เซนฟอร์ด (Nevitt Sanford 1950) เชื่อว่า บุคลิกภาพแบบอำนาจนิยมเป็นผลมาจากความพยายามที่จะเอาชนะความกลัว ซึ่งเกิดจากความอ่อนแอที่มีอยู่ในตัวเองของแต่ละบุคคล ซึ่งความรู้สึกอันนี้ได้กลายเป็นความรู้สึกอยากมีอำนาจ และ เอส สแตนเฟลด์ ซาร์เจน และ โรเบิร์ต ซี. วิลเลียมสัน (S. Stanfeld Sargent and Robert C. Williamson 1966) ได้ให้ความเห็นว่า ลักษณะอำนาจนิยมเป็นผลอย่างหนึ่งของความไม่มั่นคง และการปกป้องตัวเองของปัจเจกบุคคล กลุ่มนี้ได้เห็นว่า ลักษณะดังกล่าวเป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูเด็ก (Socialization) และเห็นว่าครอบครัวเป็นหน่วยแรกสุดที่มีอิทธิพลสำคัญต่อทัศนคติ พฤติกรรม และความเชื่อของเด็ก

นักสังคมวิทยาที่ศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้ม เชื่อว่า วัฒนธรรมที่เด็กสังกัดอยู่จะถูกนำไปปลูกฝังลักษณะอำนาจนิยมในตัวเด็ก โดยเน้นถึงการศึกษาและตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น อายุ กลุ่มทางชาติพันธุ์ (Ethnic Group) อาชีพ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ชั้นทางสังคม เป็นต้น

Adorno (1950) ได้ระบุเอาไว้ว่า บุคลิกภาพแบบอำนาจนิยมจะมีลักษณะดังนี้

1. ยอมรับอะไรง่าย ๆ ยอมรับตามสังคมอยู่เสมอโดยไม่มีความคิดเห็นโต้แย้งต่อค่านิยมของสังคม ทั้งนี้เพราะบุคคลประเภทนี้ต้องการการยอมรับจากสังคม ต้องการความมั่นคงและไม่สามารถจะพบกับการที่ตนเองเกิดไปมีความคิดเห็นที่ผิดแผกไปจากคนหมู่มากได้ ในตนเองเดียวกันถ้าใครมีความคิดเห็นไม่ตรงกับตนก็ทนเขาไม่ได้เช่นกัน
2. มองโลกว่าเต็มไปด้วยความหลอกลวง ไม่มั่นคง ไม่ปลอดภัย ไม่น่าอยู่ ไม่มีอะไรแน่นอน เมื่อมีความรู้สึกเช่นนี้อยู่แล้วก็มักจะเกิดความบั่นบ่วนใจ ต้องหันหน้าเข้าหื่งบุคคลหรือสิ่งของเอาไว้ คอยยึดมั่นอย่างงมงาย บุคคลประเภทนี้จึงชอบเผด็จการ ชอบการใช้อำนาจเด็ดขาด
3. เป็นคนที่เคร่งครัดจนเกินไป ไม่รู้จักผ่อนสั้นผ่อนยาว ไม่ค่อยยอมปรับตัว ไม่ค่อยมีจินตนาการ จะเรียกว่าเป็นพวกอนุรักษนิยมก็ได้ ไม่ค่อยมีปฏิริยาเท่าไร เป็นพวกทงไม่รู้จักผ่อนและนิยมคติที่ว่า "พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตังทอง"
4. เป็นผู้ที่นิยมชาติจนเกินไป จนใจแคบต่อเพื่อนร่วมโลกคนอื่น ๆ ที่มีเชื้อชาติภาษาต่างไปจากตน คนที่มีเชื้อชาติคนละอย่างกับตน หรือมีความคิดเห็นแตกต่างไปจากตนมักจะถูกมองเป็นคนประหลาด น่ากลัว น่าอันตราย และชอบประทุษร้ายต่อกันว่าเป็นโน่นเป็นนี่ เช่น "ไอ้คนชาติมันขี้เกียจ" หรือ "ไอ้พวกนั้นมันหัวรุนแรง" เป็นต้น

นอกจากนี้ ฮอสเซียน บี ดาเนส (Hossian B. Danesh 1981) ได้อธิบายกรอบคร่าวๆ ที่มีลักษณะอำนาจนิยมว่ามีลักษณะคล้ายคลึงกับบุคลิกภาพแบบอำนาจนิยม คือ

1. เน้นในเรื่องอำนาจ (Power - Oriented)
2. มีแนวโน้มที่จะมีความคิดแบบสุดขั้วด้านใดด้านหนึ่ง (Dichotomous Conceptions)

3. มีอารมณ์ความรู้สึกที่เคร่งครัดตายตัว (Rigidity)
4. ยอมจำนนอย่างง่ายตายต่ออำนาจ (Authoritarian Submission)

สำหรับในเรื่องกระบวนการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบของสังคมนั้น คิงสเลย์ เดวิส (Kingsley Davis 1964 : 215 - 218) กล่าวว่า กระบวนการนี้มี 2 แบบ คือ แบบแรก เป็นมูลฐานของการอบรมที่มีลักษณะอำนาจนิยม (Authoritarian Element in Socialization) อันเป็นการใช้อำนาจเพื่อให้เชื่อฟัง เป็นลักษณะของการมีอำนาจเหนือคนอื่น แบบหลังคือ มูลฐานของการอบรมที่มีลักษณะเสมอภาค (Equalitarian Element in Socialization) เขากล่าวว่าทั้งความสัมพันธ์ที่เป็นลักษณะอำนาจนิยม และเสมอภาคนิยมจะเป็นกระบวนการในการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบของสังคมในแต่ละสังคมซึ่งทั้งสองแบบดังกล่าวจะมีเรื่องเพศและเครือญาติเข้ามาเกี่ยวข้อง

เอฟ ยีน เอคัฟ และคนอื่น ๆ (F. Gene Acuff, et al 1973 : 100) ชี้ให้เห็นว่า แบบแผนการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบของสังคมมี 2 แบบ คือ

1. เป็นการเน้นในเรื่องการเชื่อฟัง (Oriented Toward Obedience) ซึ่งเรียกว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้อยู่ในกรอบ (Repressive Socialization) ซึ่งมีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบให้อยู่ในกรอบมีดังนี้
 - 1.1 ท้าโทษเมื่อเด็กกระทำผิด
 - 1.2 เน้นการให้รางวัลที่เป็นสิ่งของและการลงโทษเขียนคดี
 - 1.3 เน้นการให้เด็กต้องเชื่อฟัง
 - 1.4 การติดต่อที่ไม่ได้สื่อความหมายด้วยวาจา (Nonverbal Communication)
 - 1.5 การติดต่อสัมพันธ์กับเด็กออกมาในรูปคำสั่งเป็นสำคัญ (เด็กเป็นแค่เพียงผู้รับ)
 - 1.6 จุดศูนย์กลางของการอบรมบ่มนิสัยอยู่ที่บิดามารดาเป็นหลัก (Parent Centered Socialization)
 - 1.7 ให้เด็กมองเห็น หรือรับรู้ความปรารถนาของบิดามารดาเป็นสำคัญ

1.8 ครอบครัวเป็นเสมือนหลักยึดเหนี่ยวที่สำคัญของเด็ก (Significant Other)

2. เน้นการให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็น เรียกว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้มีส่วนร่วม (Participatory Socialization)

ซึ่งแนวความคิดทั้งหมดนี้จะใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ลักษณะบุคลิกภาพแบบอำนาจนิยม ทั้งในระดับครอบครัวและในระดับบุคคล

สมมุติฐานในการวิจัย

จากแนวความคิดทฤษฎีและผลการวิจัยที่ผ่านมา นั้น สามารถจะกำหนดสมมุติฐานในการวิจัยได้ดังนี้

1. ในสังคมไทยครอบครัวที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมในระดับล่าง จะอบรมบุตรให้มีบุคลิกภาพแบบอำนาจนิยม

ซึ่งสมมุติฐานใหญ่ นี้ สามารถแบ่ง เป็นสมมุติฐานย่อยได้ดังนี้

1.1 ยิ่งบิดามารดา/ผู้ปกครอง มีระดับการศึกษาต่ำเพียงใด ลักษณะความเป็นอำนาจนิยมจะสูงมากขึ้นเท่านั้น

1.2 ยิ่งบิดามารดา/ผู้ปกครอง มีระดับอาชีพอยู่ในระดับต่ำเพียงใด ลักษณะความเป็นอำนาจนิยมจะสูงขึ้นเท่านั้น

1.3 ยิ่งบิดามารดา/ผู้ปกครอง มีระดับรายได้ต่ำเพียงใด ลักษณะความเป็นอำนาจนิยมจะสูงมากขึ้นเท่านั้น

1.4 ยิ่งบิดามารดา/ผู้ปกครอง มีทรัพย์สินน้อยเพียงใด ลักษณะความเป็นอำนาจนิยมจะสูงมากขึ้นเท่านั้น

ครอบครัวที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมอยู่ในระดับล่าง จะอบรมบุตรให้มีบุคลิกภาพแบบอำนาจนิยม เพราะพ่อแม่ของครอบครัวที่อยู่ในชนชั้นนี้มักจะเป็นผู้ที่มีการศึกษาน้อย บิดามารดามีภาระหนักกับการหาเลี้ยงชีพ สภาพภายในครอบครัวจะอยู่แบบปากกัดตีนถีบ ทุกคนต้องช่วยเหลือตัวเอง ดังนั้นพ่อแม่จึงไม่มีเวลาดูแลบุตรของคนได้อย่างเต็มที่ วิธีการที่จะทำให้เด็กเชื่อฟังก็คือ การลงโทษที่รุนแรงเพื่อให้เด็กเกิดความเกรงกลัวไม่กล้ากระทำอีก ภายในครอบครัวบิดามารดามักเป็นผู้ที่ตัดสินใจแต่เพียงผู้เดียว บุตรไม่มีสิทธิ์ที่จะแสดงความคิดเห็นหรือมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใด ๆ ประกอบกับลักษณะอาชีพที่หัวหน้าครอบครัวประกอบอาชีพนั้นจะเป็นลักษณะของการคอยรับฟังคำสั่งของผู้อื่นตลอดเวลา ทำให้เกิดความกดดันภายในจิตใจเมื่ออยู่ในครอบครัวซึ่งตนเองเป็นหัวหน้าครอบครัว จึงมักจะแสดงสิ่งที่ถูกกดดันออกมาในรูปของการแสดงอำนาจ และผู้อื่นต้องอยู่ภายใต้อำนาจนั้นด้วย คือ คอยรับคำสั่งแต่เพียงอย่างเดียว และเนื่องจากปัญหาทาง เศรษฐกิจทำให้บิดามารดาไม่มีเวลาที่จะดูแลเด็ก ดังนั้นเด็กจึงต้องช่วยตัวเองมาก และฝึกตนเองให้อยู่โดยลำพังได้ เป็นธรรมดาที่เด็กจะเรียนรู้การช่วยตัวเองได้ดีที่สุด คือ การใช้กำลัง เพราะวิธีนี้จะทำให้ผู้อื่นยกย่อง ยำเกรง สามารถที่จะปกป้องตัวเองได้ ทำให้เด็กมีความรู้สึกที่อำนาจเป็นปัจจัยประการหนึ่งที่ทำให้คนได้ในสิ่งที่ตนอยากได้ ความคิดเช่นนี้ทำให้เกิดการยอมรับในความสำคัญ และอิทธิพลของอำนาจ ตราบใดก็ตามที่ปัจจัยทาง เศรษฐกิจและสังคมยังคงข่มขู่คุกคามชีวิตของเขา และไม่เปิดโอกาสให้กับการพัฒนาศักยภาพต่าง ๆ ของชีวิต บุคคลที่เป็นสมาชิกของชนชั้นล่างนี้ก็จะหันไปหาทางออกแบบอำนาจนิยมตลอดไป

2. ในสังคมไทยครอบครัวที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมในระดับกลางชั้นไปจะอบรมบุตรให้มีบุคลิกภาพแบบประชาธิปไตย

ในสังคมไทยครอบครัวที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมอยู่ในระดับกลางชั้นไปจะอบรมสั่งสอนให้บุตรมีลักษณะประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะว่าพ่อแม่ของครอบครัวที่อยู่ในชนชั้นนี้มักจะมีระดับการศึกษาที่สูง หรือค่อนข้างสูง มีลักษณะอาชีพที่เป็นผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการสั่งให้ดำเนินการต่าง ๆ สถานภาพของครอบครัวในด้านต่าง ๆ ไม่ก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องการครองชีพ ทำให้สมาชิกในครอบครัวมีเวลาให้แก่งานและกัน การอบรมบุตรหลานจะเน้นในเรื่องเหตุผล เน้นหนักในการสร้างนิสัยรักสวยรักงาม รู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบ รู้จักยอมรับฟัง

ความคิดเห็นของผู้อื่น สมาชิกในครอบครัวทุกคนต่างมีสิทธิในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ภายในครอบครัวร่วมกัน ดังนั้นสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวระดับนี้จึงไม่ก่อให้เกิดบุคลิกภาพแบบอำนาจนิยม

3. กระบวนการอบรมขัดเกลาทางสังคมของครอบครัวชนชั้นล่างจะแตกต่างกับกระบวนการอบรมขัดเกลาทางสังคมของคนชั้นกลาง

ครอบครัวของคนในระดับชั้นกลางนั้น เป็นครอบครัวที่ได้รับการศึกษาอยู่ในระดับที่สูงหรือค่อนข้างสูง กลุ่มคนชั้นนี้จะมองเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาว่า จะทำให้ผู้ได้รับการศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ เป็นผู้มีเหตุผล ดังนั้นจึงนิยมส่ง เสริมบุตรให้ได้รับการศึกษาที่สูง เช่นเดียวกัน ครอบครัวของคนชั้นกลางจึงสามารถปลูกฝังความเป็นเหตุเป็นผล ความเป็นประชาธิปไตยในชั้นพื้นฐานให้กับบุตรได้ โดยเฉพาะบรรยากาศภายในครอบครัวของคนชั้นกลางนั้น จะเป็นแบบการยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัวเป็นหลัก การตัดสินใจต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการซื้อสิ่งของ เข้าบ้านหรือปัญหาต่าง ๆ ภายในครอบครัว สมาชิกภายในครอบครัวมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย ซึ่งผิดกับการอบรมปลูกฝังของครอบครัวชนชั้นล่าง เพราะครอบครัวชนชั้นล่างเป็นครอบครัวที่มีฐานะค่อนข้างยากจน ทำให้ไม่มีเวลาที่จะอบรมปลูกฝังบุตร และไม่นิยมที่จะส่ง เสริมให้บุตรได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นไป เพราะไม่มีกำลังทรัพย์ที่จะส่ง เสริมและไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา ส่วนอาชีพของคนในระดับชั้นนี้ มักจะเป็นอาชีพที่ต้องใช้แรงงานทำงานตั้งแต่เช้าถึงมืดค่ำ เมื่อกลับมาถึงบ้านก็เห็นเหนื่อยอ่อนเพลีย ไม่มีเวลาที่จะอบรมบุตรได้ ดังนั้นจึงปล่อยให้บุตรอยู่กับสังคมภายนอกตามลำพัง ต้องตัดสินใจด้วยตนเองว่า สิ่งนี้ดีหรือสิ่งนี้ไม่ดี โดยไม่มีพ่อแม่คอยแนะนำ และจากฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่ดีนี้ทำให้ครอบครัวต้องการแรงงานเพิ่มขึ้นในการทำมาหากิน ดังนั้นจึงมักจะดึงเอาบุตรซึ่งอยู่ในวัยเรียนออกไปช่วยทำมาหากิน ทำให้เด็กขาดขั้นตอนของการอบรมปลูกฝังจากโรงเรียนไป บรรยากาศของครอบครัวของคนชั้นล่างนี้ มักจะเป็นแบบ "เด็กอยู่ส่วนเด็ก ผู้ใหญ่อยู่ส่วนผู้ใหญ่" และ "เรื่องของผู้ใหญ่เด็กไม่ควรเกี่ยวข้องด้วย" การตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ภายในครอบครัวเป็นหน้าที่ของพ่อแม่เท่านั้น บุตรไม่มีส่วนร่วมด้วย ดังนั้นภายในครอบครัวจึงไม่มีความสนิทสนม ไม่มีการพูดคุยหยอกล้อเหมือนเช่นครอบครัวในชนชั้นกลาง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการศึกษา คาดว่าจะได้รับประโยชน์คือ

1. ทำให้ทราบถึงลักษณะความสัมพันธ์ของครอบครัว และลักษณะพฤติกรรมแบบอำนาจนิยม ที่บิดามารดาปลูกฝังให้กับบุตรของครอบครัวที่อยู่ในระดับชั้นทางสังคมที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจช่วยให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นในภาวะปัจจุบันของสังคมไทยได้ถูกต้องยิ่งขึ้น
2. ช่วยทำให้ทราบลักษณะที่เด่นชัดของลักษณะอำนาจนิยมในรูปแบบของสังคมครอบครัวไทย
3. ผลจากการวิจัยอาจเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจที่จะทำการศึกษาเรื่องนี้อย่างกว้างขวางต่อไป
4. ทำให้เข้าใจระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ได้ดียิ่งขึ้น